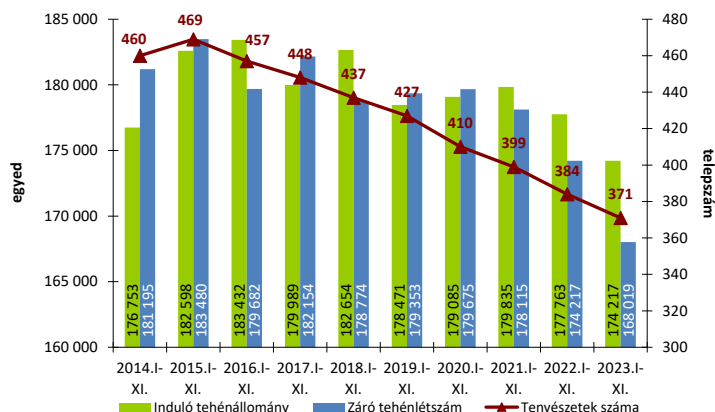
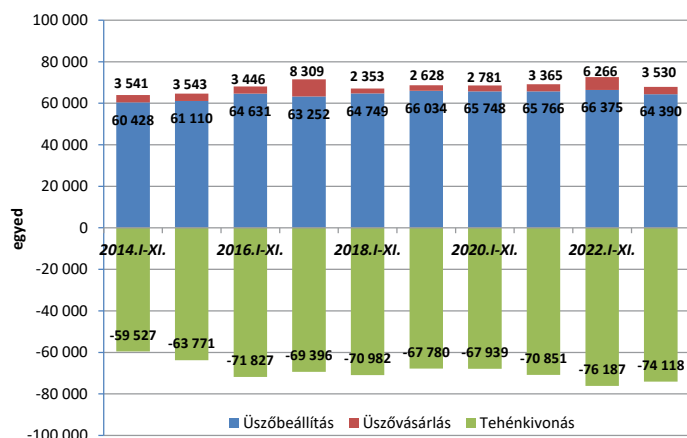

1. ábra Az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetek száma, induló és záró tehénlétszáma (db, 2014–2023. I–XI. hó)

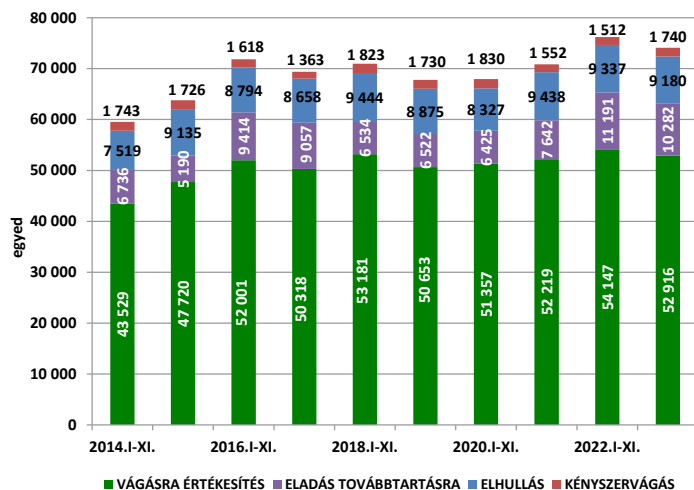
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tejhasznú tehenészetek száma 2023 novemberében 13-mal (–3,4%) kevesebb volt, mint 2022 novemberében, és a termelésellenőrzött tenyészetek száma novemberben eggyel (–0,3%) csökkent októberhez képest. 2023. november végén 6.198-cal kevesebb (–3,6%) termelésellenőrzött tehenet tartottak, mint egy évvel korábban. Az „A” módszerrel ellenőrzött tehenészetek száma az elmúlt 10 év alatt jelentősen, 19,3%-kal (–89) kisebbedett, de 2014 novembere óta a záró tehénlétszám csak kisebb mértékben zsugorodott (–13.176 egyed, –7,3%), így a telepenkénti átlagos tehénlétszám jelentősen, 394-ről 453-ra emelkedett.

2. ábra Az üszőbevétel és tehénkivonás alakulása az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (db, 2014–2023. I–XI. hó)

Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tenyészetek januári 1-jei induló tehénlétszáma 2022-ről 2023-ra – egy év alatt – csökkent (–3.546 tehen; –2,0%), és az állomány 2023 első tizenegy havában tovább kisebbedett (–6.198 egyed; –3,6%). 2023 első tizenegy havában a tehénkivonások száma csökkent (–2.069 egyed; –2,7%), de jelentősen mérséklődött az üszővásárlások száma is (–2.736 egyed; –43,7%), továbbá az állománypótlás szempontjából meghatározó üszőbeállítások száma is zsugorodott (–1985 egyed; –3,0%) 2022 hasonló időszakához képest. Összességében 2023 első tizenegy havában a tehénkivonás nagysága jelentősen meghaladta az állománypótlását, így a tehénállomány nagymértékben csökkent.

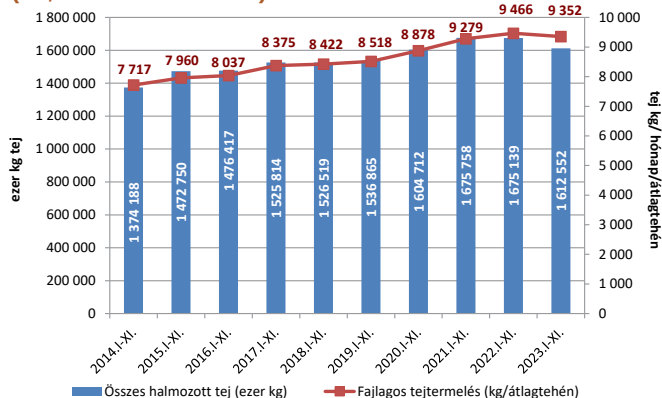
3. ábra A tehénkivonás megoszlása az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (db, 2014–2023. I–XI. hó)

2023 első tizenegy havában az állományból kivont tehenek 71,4%-át vágásra értékesítették (a selejtezett tehenek száma 52.916 volt), 12,4%-át (9.180 egyed) az elhullás tette ki, a tehénkivonások 2,3%-áért (1740 egyed) a kényszervágás volt felelős, amelyek átlagos aránynak számítanak. Ugyanakkor a továbbtartásra értékesített állatok aránya elérte a 13,9%-ot (10.282 egyed), ami magas érték. 2023 első tizenegy havában az induló tehénállomány 30,4%-át selejtezték, 1,0%-át kényszervágták, 5,3%-a elhullott és 5,9%-át továbbtartásra értékesítették, így összesen a tehenek 42,5%-át vonták ki a termelésből, ami nagyon magas tehénkivonási aránynak számít az elmúlt 10 évben.

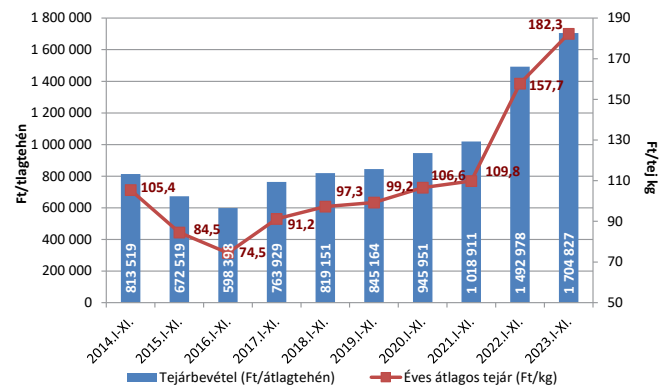

4. ábra Összes halmazott és fajlagos tejtermelés az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (db, 2014-2023. I-XI. hó)

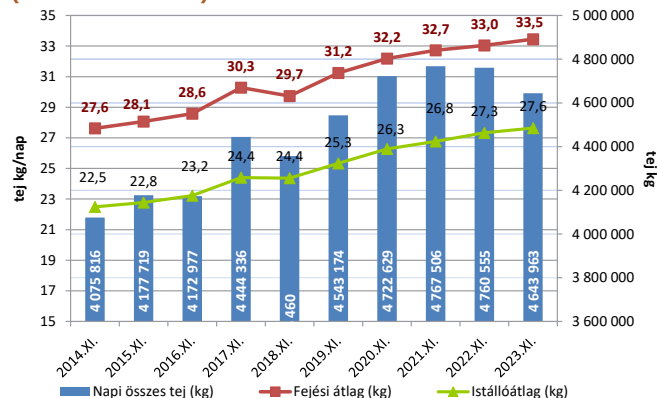
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tehének összes halmazott tejtermelése 2023 első tizenegy hónapjában csökkent (-62,6 millió kg; -3,7%) 2022 hasonló időszakához képest, de meghaladta az 1,61 millió kg-ot. A vizsgált időszakban a fajlagos tejtermelés is tovább csökkent (-114 kg; -1,2%), de így is az elmúlt 10 év tavalyi rekordjának közelében maradt. 2014 és 2023 novemberére között a fajlagos tejtermelés növekedése 21,2%-os volt (+1635 kg), míg az összes halmazott tejtermelés hasonló mértékben, 238,4 millió kg-mal (+17,3%) emelkedett, de az elmúlt 2 évben már csökkenés tapasztalható a zsugorodó tehénállomány miatt.

6. ábra Tejárbevétel és az éves átlagos tejár az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (2014-2023. I-XI. hó)

A tehenenkénti tejárbevétel 2023 első tizenegy havában meghaladta az 1,7 millió Ft-ot, 14,2%-kal nőtt 2022 hasonló időszakához képest, és az elmúlt 10 év legnagyobb első tizenegy havi nominális tejárbevételének felel meg, aminek oka a fajlagos tejtermelés 1,2%-os csökkenésével szemben a nyerstej árának 15,6%-os növekedésében keresendő. 2014-hez viszonyítva a nominális tejárbevétel 109,6%-kal nőtt, aminek oka a fajlagos tejtermelés 21,2%-os és a tej árának 72,9%-os emelkedése 10 év alatt. A hazai fogyasztói árakat vizsgálva 2023 novemberében átlagosan 7,9%-kal haladták meg az egy évvel korábbiakat, de októberhez viszonyítva átlagosan már nem változtak az árak. Egy év alatt az élelmiszerek ára 7,1%-kal emelkedett, ezen belül leginkább a cukoré (+49,7%), de a sajté 10,4, a vaj és vajkrémé 9,9 és a

5. ábra Fejési és istállóátlag, valamint a napi összes tejtermelés az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (2014-2023. XI. hó)

2023 novemberében a napi összes tejtermelés a tavalyi év novemberi termeléséhez viszonyítva jelentősen, 4,644 millió kg-ra csökkent (-117 ezer kg, -2,4%), és már kevesebb, mint 2020 hasonló időszakában volt, aminek oka a csökkenő tehénállomány. Ugyanakkor mind a fejési átlag (+0,41 kg, +1,2%), mind az istállóátlag (+0,31 kg, +1,1%) nőtt 2022 novemberéhez képest. Összességében az elmúlt 10 év alatt a napi összes tejtermelés több mint 0,568 millió kg-mal lett több (+13,9%), a fejési és istállóátlag 5,83, ill. 5,15 kg-mal nőtt (+21,1%, ill. +22,9%) a vizsgált hónapban, ami jelentős emelkedésnek tekinthető.

tejé már 4,9%-kal csökkent (!). 2023 októberéhez viszonyítva az élelmiszerek átlagosan 0,5%-kal drágultak, meghatározóan az idényáras élelmiszerek (pl. burgonya, friss zöldségek és gyümölcsök) árának 6,6%-os emelkedése következtében. E csoport nélkül számítva az élelmiszerek ára átlagosan nem változott, sőt a vaj és vajkrém 1,6%-kal kevesebbe került. A kedvező inflációs folyamatok ellenére éves szinten még így is 18% körül lesz az átlagos infláció idén, de jövőre már jóval kisebb, 4-6%-os általános áremelkedést várnak az elemzők. Hosszabb távon az élelmiszer-inflációnak is a további lassulása vetíthető előre, amit az energiaárak mérséklődése mellett a piaci szereplők árazási stratégiája befolyásol elsősorban. Az élelmiszerek kiskereskedelmi forgalma ugyanis továbbra is csökken, aminek megállításához az árcsökkentés lehet az egyik leghatásosabb eszköz. A termelői árakat vizsgálva, Magyarországon a nyerstej átlagos havi felvásárlási ára gyakorlatilag 150-160 Ft/kg közötti árszinten stagnált. Ezzel egyidőben a nyerstej kiviteli ára tovább növekedve meghaladta a 170 Ft/kg-ot, és így a kiviteli ár továbbra is érezhetően meghaladta a hazai termelői átlagárát, ami hazai nyerstej-erősödést vetíthet előre. Globálisan és az Európai Unióban a nyerstej és a legtöbb tejtermék értékesítési és tőzsdei ára továbbra is stagnál, így nagy változás a hazai nyerstejárakban egyelőre nem várható.

